

Эхэ найхан нютагаа эб хамта мандуулаа!

БУРЯД УНЭН

1921 оной
декабриин 21-һээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1995

СЕНТЯБРЬ

13

Намарай хинхүэбишэн
барын 19
СРЕДА
гарагай 4
№172 (19266)
Газетын сэн
хэлсэгтэ.

Ургаса хуряалга-95

ХҮШЭРХЭН ХҮДЭЛМЭРИЙН ЭХИН

Энэ жэлдэ зунһаа хойшо, намарай эхээршье республикын ехэнхи газар нютагуудта хура боруулгуй, хуурайшаг ударилтай байжа, таряан эртэ эдээнгэжэ эжилээ.

Тиимэһээ зарим аймагуудай ажахынүүд бүри августын 23-24-дэ таряагаа хадажа, хуража захалаа юм. Харин сентярийн эхээр бүхы аймагууд шэнэ ургасаа түлэг хуража байгаа. Мүнөөнэ таряагай мэдээгээр республика 700 24,560 гектар таряан хадаадаа, 9365 гектарын сохигдоо. Ажахынүүд тоогууд дээрэ шэнэ ургасын түрүүшын 11,246 тонно орооһон оробо. Нёдондо энэ үедэ минн 8158 гектар таряан хадаадаа, наяа 2252 гектарын хураадаадаа байһан. Ургасын хаража үзэхэдэ, үнгөрһөн жэлдэ гектарай 11 центнер абажа байгаа һаа, мүнөө 12 центнер орооһон сохигдоно.

Хураагын хүдэлмэрийн түрүүшын дүнүүдэ харахада, ажалай эршэ дэлсэ даншые муу бэшэ гэхээр. Гэхэгэй хамта олонхи аймагуудта запас зүйлнүүдэй дуталданһаа боложо, ная болотор комбайнуудайн зариманин хүсэд захибарилгадгүй байгаа. Нүүлэй мэдээгээр ажахынүүдта бии байһан 1600 комбайнуудай 1100-ниин захибарилгандхай гэжэ тоологдоно. Тэдэнэй олонхын мүнөө таряалан дээрэ гаргагдаа, хүдэлгэгдэжэ байна. Тээд хуушарһан, хүсэд найнаар захибарилгадгүй, гол шухала зүйлнүүдэйн шэнэлэгдэггүй агрегадууд дүүрэн хүсэндөө хаадагүй хүдэлгэгдэхэ гэжэ хэлэхэн бэрхэтэй ааб даа. Тиимэһээ эгээл эндэ олон тоото механизаторнуудай мэргэжэл шадабарилһаа, хүсэл оролдолгоһоо ехэ юмэн

дулдыдаха байна. Энэ жэлдэ ургаса хуряалгын урда тээ республикын ажахынүүдта "Нива" түхэлэй 50 шэнэ комбайн лизинговэ урьһаламжаар үгтөө һэн. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэнэй зариманин таряа хадаада, хураагдаа хабаадуулагдажа байхадань, нүгөөдүүлһн хүрэхэ газартаа наяа хүрэхэ ошожо, хабсаргагдажа байһаар.

Тобшолон хэлэхэдэ, комбайнуудай үсөөдэһэнһөө боложо, агрегат бүхэндэ нилээд ехэ таряанай хураагдаха байһаарнь харахада, энэ хүдэлмэри бүхыдээрэ хүндхөн, унжатайшаг ааб байһаар хүдэлдэнэ.

Байгша ондо республика соо 2490 гектарта хартааба маатагдаха байна. Мүнөө түрнэй 12 гектарайн (гансаа Тарбагатайн аймагта) ургаса абтаа. Эгээл ехэ газарта хартааба тарһан Кабанскын (660 гектар), Бэшүүрэй (305 гектар), Загарайн (250 гектар) аймагууд энэ ургамалайнтаа ургаса абажа эхилээдүй.

Тэрэшлэн аймагуудта бүхыдөө 1074 гектарһаа огородой эдээн абаха ёһотой. Мүнөө түрүүшын 20 гаран гектарай ургаса хураагдажа, хамта 277 тонно овоц абтаа. Загарайн, Прибайкалийн аймагуудта огородой эдээн түлэг хураагдажа байна. Барг найн ургаса абтана.

Алтан намарай ургаса хураалгын аймагтар халуун хүдэлмэри эхилбэл даа. Хүдөөгэйхидтэ таряалан дээрэ урһан коумые түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүй хуража абахын тула хүсэ хүһээ ганһангүй хүдэлхэ сагын ерээ.

Редакция социально-экономическа таһар.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУДА ТА РЯНАЙ ХЭР ХУРААГДАЖА БАЙНАН ТУХАЙ

Аймагууд	1995 оной сентярийн 8-най мэдээн				
	Хураагда-хатаран (гекта-раар)	Хадагда-нанин (гекта-раар)	Хураагда-нанин (гекта-раар)	Сохигдо-лон орооһон (тонноор)	Гектар бүхэнһөө абтан ургаса (центнерээр)
Мухар-Шэбэрэй	46 389	9247	2207	2850	13
Зэдын	40 097	5679	2252	2511	11
Кабанскын	19 095	2251	992	1292	13
Баргажанай	9730	1705	1705	2051	12
Бэшүүрэй	37136	900	380	362	10
Хойто-Байгалай	150	24	24	33	15
Захааминай	4932	377	117	60	5
Ивалгын	7822	520	280	282	10
Түнхэнэй	12911	661	160	229	14
Хурамхаанай	13240	480	480	600	13
Загарайн	11590	425	185	185	10
Друунын	18256	621	-	-	-
Хорин	17265	466	-	-	-
Хяатын	27955	547	105	63	6
Прибайкалийн	4408	80	80	120	15
Тарбагатайн	18201	387	387	606	16
Сэлэнгын	17813	300	-	-	-
Хэжэнгын	15054	-	-	-	-
Баунтын	200	-	-	-	-
Республика бүхыдөө	322244	24560	9365	11246	12

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУДААР ШАГНАГДАБА

Зохёохы ажалай болон нийгын ажал ябуулые олон жэлэй турһада ехэ аша үрэтэйгөөр ябууланайн түлөө Буряад Республикын Президент 1995 оной сентярийн 1-нэй Зарлигаар уран зурааша, Советскэ Союзай Герой Георгий Николаевич Москалевы Буряад Республикын Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Хойто-Байгалай районой ажалдаы Буряад Республикын Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай Буряад Республикын Президентын 1995 оной сентярийн 5-най Зарлигаар Буряад Республикын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба гэдэ.

Канюкин Иван Федорович - Байгалай хүдөөгэй эвенкийскэ захиргаанай гулаа.

Красногорова Галина Семеновна - хэдхэ холбоной районно үзэдай почтальон.

Семусева Ольга Васильевна - Нижнеангарскын искусствын бургуулийн багша.

Щербакова Лидия Афанасьевна - районно захиргаанай бухгалтер.

ГҮРЭНЭЙ ДҮҮМЫН ДЕПУТАДУУДАЙ УУЛЗАЛГА

Россин Федеральна Гүрэнэй Дүүмын депутадууд, тусхайбал, национальностнуудай

түлэгтэ Баяр Баясхаланович Жамсүев (Агын Буряадай автономито округ), Байгаали ургалгын комитедэй гэшүүн Яковлевич (Буряад Республик) олондо мэдээсэл хэрэгсэлнүүдэй уулзалга хурал Бага танхим соо боло.

Буряад Республикын Арадай хурал хэлбэлэй албанай хэрэгсэлгэ В. Б. Бадмаев уулзалгы нээгээ.

Национальностнуудай түлэгтэ Б. Б. Жамсүев түлэг үгэ абахада, Гүрэнэй дүүмын хүдэлжэ эхилһэнһээ харин тэрэнэй хабарай хэлбэлэй хуулинууд абаһан хуулинууд хөөрбэ. Байгша оной сессии дээрэ хоёр ехэ тодорхойлол, Россин Федерацийн Президентые

түлэгтэ Б. Б. Жамсүев түлэг үгэ абахада, Гүрэнэй дүүмын хүдэлжэ эхилһэнһээ харин тэрэнэй хабарай хэлбэлэй хуулинууд абаһан хуулинууд хөөрбэ. Байгша оной сессии дээрэ хоёр ехэ тодорхойлол, Россин Федерацийн Президентые

түлэгтэ Б. Б. Жамсүев түлэг үгэ абахада, Гүрэнэй дүүмын хүдэлжэ эхилһэнһээ харин тэрэнэй хабарай хэлбэлэй хуулинууд абаһан хуулинууд хөөрбэ. Байгша оной сессии дээрэ хоёр ехэ тодорхойлол, Россин Федерацийн Президентые

түлэгтэ Б. Б. Жамсүев түлэг үгэ абахада, Гүрэнэй дүүмын хүдэлжэ эхилһэнһээ харин тэрэнэй хабарай хэлбэлэй хуулинууд абаһан хуулинууд хөөрбэ. Байгша оной сессии дээрэ хоёр ехэ тодорхойлол, Россин Федерацийн Президентые

хуулинуудые зохёон абалгын палата дээрэ Россин Газарай кодекс түрүүшын уншалгаар баталагдаа. Ороной Уһанай кодекс бэлдэгдэжэ байна.

Социальна хамгаалалтын асуудалнууд депутадуудай гол анхаралда ходоодо табигдажа байдаг гэшээ. Энэ талаар хэдн хуулин проектүүд баталагдан абтаа. Хүн зоной нуудал байдалые найжаруулгада, ороной экономика хүгжөөлгэдэ бюджетэй гол үүргэ дүүргэдэгын ойлгосотой юм ааб даа. Россин Федерацийн 1995 оной бюджет март һарада абтаа һэн. Ерэхэ жэлэй гүрэнэй бюджет декабрыда гү, али ерэхэ жэлэй эхээр баталагдахаар хараалагдана.

Үндэһэтэдэй политикын асуудалнуудые хаража үзэдэг, шийдхэдэг манай комитедэй гэшүүд үнгөрһөн үе соо 8 хуулин проектүүдые бэлдэһэн байна. Эдэ проектүүд Гүрэнэй Дүүмын сессии дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Тэдэ манай орон дотор ажаадууд 100 гаран үндэһэ яһатанай ажабайдалда, түүхэдэ, соёл бэлбосоролдо хабаатай хуулинууд болоно. Комитеднай үсөөн тоото арадуудай, хаша ман хамалганда ороһон арадуудай нуудал байдалда, мүн Федеральна харилцаанай байдалда хабаатай юридическа, хуулин асуудалнууды шийдхэдэгтэ.

Зууһор үндэһэ яһатанай асуудалнууд аймагтар орбо хүнэр байһан дээрһээ, тиимэ бэлхэнээр шийдхэдэггүй. Энэ талаар хэдн хуулин проектүүд зохбогдожэ байна, гэжэ Баяр Баясхаланович хөөрөөгөө үргэлжэлүүлээ.

— Үндэһэ яһатанай

асуудалнуудые шийдхэдэг комитедэй түрүүлэгшэ байһан дээрһээ би Чечен Республикада боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые хиналгын гурбан талын комиссида орожо, хэдэ дахин тишэ ошожо ерээб. Президентын албанай, Федерацийн Советэй болон Гүрэнэй Дүүмын түлөөлэгшэд энэ комисиин бүридэлдэ оруулагдаһан байгаа. Чечендэ болоһон дайн хадаа бүхы Росси гүрэндэ тохёолдоһон ехэ уршаг түбэгтэ үйлэ болоно. Энэ дайнһаа бидэ бултадаа хохидообди, гэжэ Б. Б. Жамсүев үгынгөө түгсэхэдэ мэдүүлбэ.

Гүрэнэй Дүүмын Байгаали хэрэглэлгын комитедэй гэшүүн Н. Я. Кондаков журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдэ, комитедэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай, ямар хуулин проектүүдые бэлдэжэ, баталан абажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Эдэ хуулинуудай дундаһаа Байгал тухай Хуули онсо шухала удха шанартай байна. Тус Хуули энэ намартаа баталагдан абтаха ёһотой.

Буряад Республикын Арадай Хурал комитедэй түрүүлэгшэ Д. Ч. Боросгоев энэ уулзалгада хабаадаа. Уулзалгын түгсэхэдэ Россин Федерацийн Гүрэнэй Дүүмын депутадууд журналистнуудай асуудалнуудта харбогдба.

Б.М. ЖИГЖИТОВ.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Гүрэнэй Дүүмын депутадууд Б. Б. Жамсүев, Н. Я. Кондаков.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ДОЛООН ХОНОГ

Энэ долоон хоног республикын удха шанартай үйл хэрэгүүдээр баян байха. Буряад Республикын болон ФРГ-гэй хоорондох эконолическа харилсаанда нүлөө үзүүлэлгын конференци сентябриин 11-12-то Улаан-Үдэд болохо юм. Германиин Федеративна Республикын делегаци хуралдаанай хүдэлмэридэ хабаадаха.

"Хүн зонин социальна талааань хамгаалха хэрэгтэ автомат оньхо болон шэнэ технологи нэбтэрүүлгын асуудалууд" гэхэн темээр хүн зонин социальна талааань хамгаалгын аймагууд болон хотонуудай таагуудыс дааншанарай семинар-зүлөөн сентябриин 12-ноо 15 болотор Северобайкальск хотодо үнгэргэгдэхэ юм. ВИЧ-СПИД албанай мэргэжэлтэдэй региональна зүлөөн сентябриин 12-ноо 14 хүртэр республикадамнай болохо. Сибириин үргэн ехэ газар шотагуудай мэргэжэлтэд тэрэгдэ хабаадаха байна.

"Мүнөөнэй эрхэ байдалда физическо культура ба спортыс хүгжөөлгын гол шухала асуудалууд" гэхэн үлдэхөөрөөнд эрдэмт-ажал ябуулгын хуралдаан сентябриин 13-да үнгэргэгдэхэ.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын нэгдүхэй орлогшо **М.А.Спасовай** хүтэлбэрилдэг Худөө ажлын министерство малай тэжээл бэлдэхэхэ **Б.А.** ургаса хуряаха талаар оперативна штабай үүсхэгдэ. Нүүдэл засадань Барижаанай, Прибайкалийн болон Хурамхаанай аймагуудай ажлынхуудай хүтэлбэрилэгшэд штабай хүдэлмэридэ хабаадаха. Убанай ажлын талаар комитет "Буряад Республикын хүн зонин ууха-уһаар хангах" шотагай программа хөгжож, үлсэ ойлгохохо талаар зүлөө эхэ дэр эмхидхэхэ байна. Ой модоний ажлын министерство энэ долоон хоногто Кыкын ой модоний ажлыс мүнүн хангай-ажалын ажал ябуулгыс шалгахэ юм.

Республикын промышленна предприятияудай хүдэлхээс болилгыс (банкрот бололгыс) хэргылхэ талаар комиссийн засадань сентябриин 14-дэ болохо. Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо **А.Н.Жильцов** тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаха байна. Коллегийн засадань сентябриин 15-да Финансын министрствэдэ үнгэргэгдэхэ. Энэ министрствын хиналга-шалгалтын захиргаан Тарбагатайн аймагай бюджетдэй эмхи зургаануудта бюджетдэй гүйсэдхэлгын материалын үнэтэ баялигуудай хэр сахигдажа

байныс шалгахэ.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо **А.Ч.Нимаевагай** ударидадаг Эрдэм хуралсаалай министерство Худалдаа наймаанай, ноосонүүдэй ба регионууд хоорондын холбоонуудай талаар гүрэнэй комитетдэй хамта республикын хуралсаалай газарнуудта эдээ хоол эмхидхэлгын асуудалай ямараар шийдхэгдэхэ байныс зүлөөн хэлсэлгын зүлөө хэхэ. Республикын Соёлой министрствын коллегийн үргэдхэгдэмэл засадань сентябриин 12-то болохо. Аймагай газетнуудай редакцинуудай байгша онй нэгдэхэ хахад жэлэй бюджетдэй гүйсэдхэл, мүнүн хангай-ажалын ажал ябуулгын болон типографикуудтай холбоо барисаа тогтоолгын асуудалуудыс Олондо мэдээлэ тараалгын хэрэгсэлүүдэй ба полиграфийн талаар комитетдэй коллегийн засадань дээрэ зүлөөн хэлсэгдэхэ юм.

Намар-зүлөөн үедэ түлшөөр, дулаанай ба электрын элсэ хүсөөр хангамын асуудалай талаар правительствын комиссиян засадань сентябриин 13-да болохо. Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо **А.П.Табалаевгай** ударидадаг Гэр байрын-коммунальна ажлын талаар комитет зүлөөн эрхэ байдалда гэр байрын-коммунальна ажлын талаар комитет энэ долоон хоногто хинан шалгахэ байна. Геолагийн ба газарай гүн дундахы баялинуудыс хэрэгсэлгын комитетдэй зүлөөн болохо, "Инкомбанк" гэжэ акционерис бүлгэмэй түдөөлөгшэдэй хамгаалгагайгаар Витимэй аймагта малын компани байгуулгын проектын зүлөөн хэлсэхэ юм. Барилгын ба архитектурын министерство Эсгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветерануудай гэр байра, Тунгын нүрхэнэй уурхай, Мухар-Шэбэрэй аймагай түбэй болонийн барилгыс хинан шалгахэ байна. Улаан-Үдэд гэр байра барилгын штабай суглаан Улаан-Үдэд үнгэргэгдэхэ.

Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо **Н.А.Астапенкын** толгойлдэг Зөөри эрхилхэ талаар гүрэнэй комитетдэ хилээмэнэй табдахи баазыс үмсэлэлгын түсэб заагадан табигдахэ байна. Антимонопольно политикин талаар захиргаан Стандартизацийн, метрологийн түбтэй, Гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекцитэй хамта сентябриин 14-дэ хотын дэлгүүрнуудыс шалгахэ байна.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэлбэлэй албан.

Хэр утһаа хойшо таряаша зон эдлэжэ эдүүрилжэ байһан газараа юмнһөөньсэ үлүүгээр һанадаг, эгээ үнэтэй хэрэгсэлһе манаа тэжээхэ баялигтай гэжэ тоолодог ааб даа.

Энэньсэ гайхаалтай бэшэ. Бидэ, хүдөөгэй зон, газар дээрһээ орооно таряа, хартаабха, овоң, малай тэжээл ургуулжа абаһанай ашаар бүхэл жэл соо эдижэ, орооно талхатай, мяхатай, хүтэй, мүн бусадһе эдэ хоолтой байна ха юмбиди. Өөһэдһөө үлүү гараһан зарим продуктаа худалдажа, бага, зэргэ мүнгэ оруулна, хэрэгэ бүтээнэ бшуудди.

Тиймэһээ таряашад, механизаторнууд хабарай хагсуу хара халхин соогуур тарилгая хэжэ, намарай түрүүшын ольбондо ургасаяа хуряажа ябахадаа, хүдэлмэрингөө хэды хүндэһе һаань, урма зоригтоо хэзээдһе унагаадаггүй, эсээбди гэжэ амаржа хэлтэдэггүй. Ургаса хуряалгын үедэ тэднэр гансаһе бүхэл үдэртөө хүдэлнэ бэшэ, хэрэгтэй болоо һаань, хүндөөһе зааха зогсожо эли абаад лэ, дахин таряаландаа гарана ха юм. Тийгэжэ хүдэлгэ гэжэ тэдэндэ хэнһе захирна, зонхилно бэшэ. Өөһэдһе нэшхэл, таряашанай нэрэ хүндэ тингүүлнэ. Энэмнай тэднэй заншал, жама ёһо гэһэнэ.

Мүнөө жэлэйньсэ ургаса хуряалгыс абаад үзэс. Механизаторнууд хэдэн һараар салин түлбэри абаагүй, тэрэнэйньсэ баганһе һаань, ехэ мүнгэ түлөөгүйдэтнай, таряа хуряахагүйбди, яанат гэжэ, янгархажа, гэдэргэ татадажа байха хүн тэднэй дунда үгы. Аргатай һаань, агрегадуудаа дүүрэн хүсөөрһе, һаадгүй хүдэлгэхэ, үдэр бүхэндэ ехэ таряа хадаха, хуряаха гэжэ оролддо.

Ийгэжэ зонийн оога тартаа үнэнсэхэ байһанай, заншала ажалла хэжэл байһанай ашаар манай кодхоз һүүлэй хүнэр хүндэ жэлүүдтэ орооно таряанай ургасыс ехэ дооно хуунагүй. Жэцээнэ, нёдондо бүхыдһе 76 мянган центнер таряа сохижо абаад, өөһэдтоо хэрэгтэй үрһе бэлдэжэ, зондоо ажалын түлөөһэндэ таряа үгөө, үнөө горитой хүрэнгын орооно ондоо ажахиуудта худалдаа, андалдаа хэс, 350 миллион түхэриг мүнгэ оруулаа һэмди. Гадна Улаан-Үдэн тээрмын комбинатта зарим таряагаа татуулжа, талхан болгуулаад, Мухар-Шэбэрэй хилээмэнэй комбинатта худалдаабди.

Тобшолон хэлэхэдэ, таряатан байбал, гэдэһе үдэхгүйбди, бага зэргэ мүнгэтэйньсэ байхабди гэжэ зоннай һайн мэдэдэг болонхой.

Энэ дээрһээ таряан ажалай бригаданууд тариалгынгаа газарыс хороохогүй гэжэ оролддо. Тэрэнэ трактор, машинны нэнгэн түлш, тоходолгын хэрэгсэл, заһабарилгын запас зүйлүүдэй дутагдажа, заримдаа бэрхэтэй байдалай тохёолдоонһе һаань, механизаторнууд газараа һайнаар лэ эдүүрилхэ, тариха, агротехникин, технологиин бүхы заһабариис сахихал гэжэ эрмэлзэнэ, энээндэ бүхы мэргэжэл шадабарияа хандуулна.

Бригадануудыс дүршэлтэй, таряаша утай зон хүтэлбэрилдэг. Жэцээнэ, дүрбэдэхэ бригадыс Савелий Павлович Оловяников толгойлно. Энэ

Зэдын аймагай Борьёогой совхозой түрүү хониншод Н. Д. Мункуев, В. И. Чернышев, Д. А. Даниев гэгшэдэй бригаданууд зуун эхэ хонин бүриһөө тус тусгаа 110, 105, 100 хурьга түлжүүлэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын чөмийн Н. Д. Мункуев. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГАЗАРНАЙЛ МАНАА ТЭЖЭЭНЭ, ТЭЖЭЭХЭШЬЕ

жэлдэ эндэхид 838 гектарта шэниисын, гектарта обёосой бараг һайн ургаса ургуу. Тус коллективтэ үнийнэй механизатор Александр Дементьевич Козлов, Никол Федосеевич Соколов болон бусад таряа дээрэхэ бүхы хүдэлмэриис даажэ гарадаг гэһэнэ. Нэгдэхэ бригадада (бригадирын А. Антонов) баһал үнэн шударгыгаар хүдэлжэ олон.

Байгша онй ургаса хуряалгын түрүүшын дүнгүүд юу харуулаб гэжэдэ, нёдондонойньсэ нэгэ зааха дээгүүр хэмжээнэй таряан сохилно байна. Хэрбээ урид хараалагдаһанай "Бурятская-79", "Сэлэнгэ" сортын шэни гектарай 17-18 центнер абтаха байгаа һаа, хуряалга дээр 20-22 центнер таряан хуряагдана, сохилдожо байгааһааа дээшһе ургас полинууд бии. Обёоснай динлэнхидэ гектар 16-17 центнер ургаса үгэхөөр.

Даб дээрэ хаража үзэхэдэ, бүхыдһе 80 мянган центнер таряан (комбайнуудай булгаруу гарһан шэниүүрээр) сохом абтаха аабза һананабди. Энэмнай али бүхы хэрэгтэй таргашада яһалал хүрэхэ зоригтэй. Илангаяа хоолой корпорацида горитой таряагаа түшмэл тэгдэхэ абажа хэрэгсэлһэн мүнгэ үриисэ байнабди.

Энэ жэлдэ 40 гектарта, тэрэнэй 10 гектар голландска сортын хартаабха таряа һаа ургасань муу бэшэ. Тинхэдэ үнийнэй өлбөр **А. И. Рыковагай** звено 6 гектарта жорх свёкло баһал муу бэшээр ургуулаа. Канустаныньсэ бараг ургаса үгэхөөр. Нёдондо чинэ 75 миллион түхэригтэй овоң худалдаа.

Дээрэ дурсагдаһан ургамалуудһаа гадна жэлдэ 900 гектарта, таригдаһан тэжээл ургамалуудыс мүнөө түлэ сабшажа, таряа даража байнабди. Эрхэ үлэдһе нёдондонойхонһоо дээшһе хэмжээнэй таряа ноосолдхэ ёһотой.

Ургасаяа хуряахатаа хамта эрхэ хэрэгтэй эсбэр наараа бэлдэнэ, эдүүрилжэ. Бүхыдөө 2644 гектар наар саг соогоо хойдо эдүүрилдэг.

Ийгэжэ манай таряашад газар дээр оролдоготойгоор хүдэлжэ, ургасын тэр бодотоор тэмсэнэ гэһэнэ. Энэниинь газар харюулһанһе.

В. КОШУНОВ

Мухар-Шэбэрэй аймагай "Искра" колхозой ахамд агри

ЯАЖАШЬЕ ҺААНЬ ХУРЯАХАБДИ

Энэ жэлдэ аймагай ажахиуудта бүхыдөө 37,1 мянга байһан гектарта таряан хуряагдаха байна. Нёдондонойхитой сасууд 10 мянган гектараар ехэ таряан абтаха болоно.

Ургаса тухай хэлэхэдэ, динлэнхи ажахиуудай таряан үнэгэ зулай июнь-июлийн халуунда шилээд гандаха, хатахыа бай. Тиймэһээ ехэнхи таряалангай ургаса гектар бүриһе 1 центнерһээ дээшэ гарахаар бэшэ. Зарим ажахиуудта таряа үнөөһе доошоо ургаса абтахаар хүлээгдэнэ.

Байгша онй таряа хуряалгын эгээл һанаа хоборитой гэхэдэ, комбайн бүхэндэ аяар 413 гектар таряан хүр. Ажахиуудта бии байһан комбайнууд ехэнхидэ хурь зариманиинь мүнөө хүрэтэрөө ёһоор заһабарилалаггүй бай. Жэцээнэ, Хёлгын совхоздо бүхы 13 комбайнайн 9-нийн 13 соогоо хүдэлгэгдэхөөр болгондоо. Хэрээтэй, "Новосветинск" "Победа" колхозуудта таряалан дээрэ гаргагдаха аргагүй бол хуушарһан комбайнууд олон. Аймаг соо таряа хуряалгын комбайнайн оройдоол 60-70 гаран процентньсэ заһабарилла гэжэ ажахиуудай үгһэн тоо мэдэн дээрһээ харагдана. Дээрһээ мүнөө болотор олохон колхоз, совхозууд таряа хуряагдаа ороогүй байһаар.

Иймэ бэрхэтэй байдалай тохёолдоол байхада, республик Худөө ажахиин болон эдэ хоолой министерство айма ажахиуудта "Нива" түхэлэй 9 нэнэ комбайн лизинговтэ урьһаламжаар үгэхэ болоо. Тээд энэнь таряа хуряалгын бэрхэтэй байдалыс үнөөд хүсэд хүнэгдэхэ шадахагүй.

Тиймэһээ ажахиуудта бии байһан комбайнуудыс арга һаань, түргэн заһабарилжа хүдэлгэхэһөө ондоо арга үгы. Хамта гэжэ һаань, ургуулаһан ургасаяа хуряажа абаха ёһотой ха юмбиди.

П. АЛЕКСАНДРОВ

Бэшүүрэй аймагай хүдөө аж-хуряалгын управлениин ахамд агри

ШАСАРГАНА СУГЛУУЛХА ХАҺА

Эрхирэг шотагай Дабаата һууринда сентябриин 3-һаа шасаргана хуряажа эхилбэ. Энэ хэрэгтэ хотынхид жэл бүри хабаадалсадаг юм. Мүнөө жэл дүтүүр байдаг хүн зоног Дабаатын шотагай захиргаан шасарганаг угуулхыньсэ мүнлэ урина. 1 килограмм шасаргана - 3500 түхэрингэ. Восточно поселогһоо дээр бүри үлсөөтэй 9 сатһаа 11 сат бологор, дэрһөө хойшо 15 сатһаа 17 бологор автобусууд тиншэ ябаха.

Е. ЦЫБЖИТОВА.

Буряад ороной солото хүнүүд

ЭРДЭМ ГЭГЭЭРЭЛДЭ НАНАЯА ЗОРЮУЛАГША

Иннокентий Васильевич Баранниковтай түрэхээр 80 жэлэй ой энэ жэлдэ гүйсэхэнэ. Усть-Ордын автономито округой Боохоной аймагай Хохорск хууринда таряапанай бүлэдэ түрэнэн юм. Балшар багшааа хүбэлгэн хонорухаатай хүбүүн эрдэм шудалха ехэ хүсэлтэй нэн. Нургуули худартай боложо, эрдэмээ дээшлүүлэхэдэнэ. Совет засаг туһалаа.

Түрэхээр багшын, хүмүүжүүлэгшын бэлнтэй байһан, урагшаа ханаатай, эрдэмтэй орьёл өөдэ эрмэлзэһэн залуу хүбүүн 1934-1935 онуудта Улаан-Удын монгол рабфагта ород хэлэнэй багшаар хүдэлөө нэн.

1936 ондо Буряадай багшанарай дээдэ нургуулин ород хэлэнэй ба литературын таһагта ороод, эрхимээр нуржа, 1940 ондо магтаалтайгаар дүүргэбэ. Эрдэмтэн болохо нэрлэй байһынь тэмдэглэдэ, ород хэлэнэй кафедрада багшаахынь дурадаха. Энэ үедэ Улаан-Армийн албанда татагдаа нэн.

Эсгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүлн үдэрүүдхэ Иннокентий Васильевич гартаа буу барижа, байлдаануудта хабдаа. Могилёв, Минск, Бусадшы олон хот, нургуулиудыг сүлөөлөө. Польшын түб Варшава хотын түлөө байлдаануудта, Берлин дайхан абахын түлөө асари ехэ тулаануудта рейхстаг абалдаа хабдаа ахан габыятай. Улаан-Одоной хоёр орденээр, Эсгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай орденээр болон олон медальнуудар тэрэнэй нэн габыа тэмдэглэдэ.

Дайнай нүүлээр, 1946 ондо И. В. Баранников Улаан-Удэдэ оросо, түрэл институтынгаа ород хэлэ бэлтгэй кафедрада багшаа нэн.

1948 ондо РСФСР-эй АПИ-эй нуралс олон арга дүр шэнжэлгын эрдэмтэй институтдай аспирантурада гурбан жил соо нуржа диссертаци хамгаалаа. Педагогийн эрдэмтэй кандидаттай нэр зэргтэй болоһон юм. Шэнээр байгуулагдаһан Националь нургуулинуудтай институттай эрдэмт секретаряар тэмдэглөө нэн.

1951 ондо Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй минн прээртомилондоо 1959 он болоһон харюусалгата туһалаа хуу. үдөө республикын дунда нургуулинуудыг, хүүгэдэ саадудыг олоһоруулаа, материалын үндэс нургуулинь бэхжүүлэ нуралс хүмүүжүүлгын ажал эдэрхжүүлэ, ханжаруула хэрэгтэ тэртэй анхараа хандуула.

1959-1969 онуудта И. В. Баранников Россия АПИ-эй Националь нургуулинуудтай ИИИ-эй директорээр хүдэлэ, Россия Федерацийн үндэһэн нургуулинуудта ород хэлэ зааха асуудалнуудыг гол түрөө шэнжэлдэг байһаа.

1970-1984 онуудта Националь нургуулинуудта ород хэлэ заагшын ИИИ-эй директорэй орлогшоор хүдэлэ. Аннотацийн, педагогийн болон арадай тэрэл эхидхэлгын асуудалнуудар бүхыдөө 200 шахуу статья болон монографинуудыг бэлтгэ, учебникуудыг нургуулан зохиһоо.

1969 ондо "Буряад эхн нургуулида ород хэлэнэй абаануудта нургаа методикын эрдэмтэй үндэс нургуу" гэхэн томо бүтээлнээ түлөө педагогийн эрдэмтэй докторой нэр зэргтэй болоһон нэн. Удас дараалан, профессорой нэр зэргэ олгоһон байна.

3 ботиндо бүрдэһэн "Лингвистика" номой, ород хэлэнэй типовой программинуудай, 5-6 номуудай авторинуудай нэгэн юм.

И. В. Баранников нүүлэй жэлүүдтэ "Русский язык в национальнй школе" журналай ахамд редактораар хүдэлөө, нургуулинуудта ород хэлэ зааха талаар түрүү дүй дүрлэл суглуулаа, үргэнээр дэлгэрүүлэ хэрэгтэ эхидхэлгэ нэн. Үндэһэнатанай, ород бэлтгэ аудиторида ород хэлэ зааха асуудалнуудта зориулагдаһан олон бүхэсэюэна, уласхоорондын эрдэмтэй конференцинуудтэ эдэрхитэйгээр хабдаа.

Монгол орондо, КИДР-гэ, Италида, АРЕ-дэ, Турцида, ЧССР-гэ, США-да, Япондо, ГДР-гэ, Болгаридэ эрдэмтэй командировконуудта олоһон, тэндэх ород хэлэ шэнжэлэгшэдтэй хүдэлһэн байна.

Эрдэмтэн шабинар тухай хэлэбэл, 100 эрдэмтэй кандидат болон эрдэмтэй докторнуудыг нурган бэлдэ. Эрдэм-шэнжэлгын ажалай хажуугаар минин, эхидхэлгэй-педагогическа шэнжэлгэй үргэн хэмжээнэй ажал бэлдүүдэг нэн. СССР-эй Гэгээрэлэй минн теретвын эрдэмтэй-методическа советэй гэгшүүн, совет-ирак ханн барисаанай бүлгэмтэй президиумтэй гэгшүүн байһан юм.

Эрдэм нуралсал эхидхэлгын харюусалгатай хэрэгтэ габыятай байһанайгаа түлөө Иннокентий Васильевич Баранников РСФСР-эй эрдэмтэй габыата ажалыбуулагшын, Буряадай АССР-эй габыата багшын, РСФСР-эй арадай эрдэм нуралсалай отличнигай, Казахай ССР-эй арадай эрдэм нуралсалай отличнигай, СССР-эй гэгээрэлэй отличнигай хүндэтгэ нэр зэргэнуудтэ хүртэлһэн байна.

Энээнһээ гадна "Хүндэлэлэй Тэмдэг" орденээр, МНР-эй "Найрамдх" гэхэн медальар шагнагдаһан юм. Бүтээлнуудын ВДНХ-гай хоёр медальда, К. Д. Ушинскийн нэрэмжэтэ шаңда хүртэлһэн габыатай.

Буряад арадай эрхим түрүү хүнүүдэй нэгэн болохо Иннокентий Васильевич Баранниковые хайн мэдэхэ жон, сугтаа хүдэлһынь хүнүүд, шабинарын, нотагариудын тэрэнэй 80 жэлэй ойе нэрлэй түрлэйгээр тэмдэглэхэ гэжэ найдагдана.

В. ЦЫРЕНЖАПОВ.
Улаан-Удэ хот.

ТУНАТАЙ БАЙХА

Жэлтэнь, ажалдээрэ хүнтэй тааралдаа, хэрэдхэхэ ханаа бэлтгэ, али нэрвээр эхээр хүдэлгээ, улс наа, нэгэ албата хүнтэй орожо ороод, наалга хэбэлнэ, ондоо юмээр дэлгэрхэ арга олоһонгүй баан, гаража олохо аргагүй бол, анхын тон юрын унражени хэбэл, туһатай байха гэжэ ханаадаа.

а) Нуржа байһан стуйайгаа нургуу хоёр гараараа бахим

баряад дээнэн, оорыг орогжэ байһандаа хүсээ гаргалтыг, арба дахин тоолоод, гараа нуралдагтыг.

б) Шэлэ хүдэлдээрэ гараа хабгараа, тархыа дооһон дарагтыг. Энэ мүнсада дарагдахгүй гэхэндэ, тархыа дам үргэлгэ, Удас бэлтгэ, 3 секунда соо.

в) Стуйайгаа эрмэгтэ

Байгша оной октябрь, нагада "Ульгэр" гэжэ нэрлэй хүүхэлдэйн театр элжээтэ 29-дэхэ сезоноо нээжэ, олон тоото эдир харагшадые баярлуулхыг гээшэ. Манай корреспондент Б.-Д. Бугаев театрай ахмад найруулагша, Буряад Республикын габыата артист Содном Хажитовтай уулзажа хооролдһон байна.

- Содном Дариевич, шэнэ сезоноо нээхэз байһанаартнай танай коллективыг амааршалаад, хэдэн асуудал табиһыем зүбшөөгт. Мүнөө энэ хүндэ хүшэр сагай "дэлгүүрэй экономо" гэлсэнэбди, театртнай хэр туршалдажа байна гэшэб?

- Мүнгэ таиган дутадаа... Аргистнуудай салин бага. Тийгээхэ мүртөө салингаа саг соогоо абахагүй гэхэ мэтэ.

- Артистнуудтай хүнгэн арга бэдэржэ, хонжоо наймаа хэхэмнай гээд тарашахаа хананагүй гү? Ямар зүжэгээр шэнэ сезоноо нээхэтнайб?

- Хэнэйшье мэдэхээр, энэ хүшэр хүндэ сагта ганса манай театр нимэ хэсүү байдаа эрөнхэй бэлтгэ, республикын бэлтгэ "аха" болохо театрууд баһаа нимэрхүү бийдаа байна.

Манай коллектив элжээтэ амаралсалай дүргэдэ сентябриин 29-дэ сугларжа, ямар юмэ хэхэ, хайһан гэжэ энэ хүндэ сагта ажалдараа тухайгаа хооролдһон. Коллектив соомнай өхэ худымтаа угы. Артистнуудтайнай бие махабд дүүрэнхэ. Зундаа бугадаа байһаар амаржа, өрхөсөжэ ялас гэмэ, гүнзгий удхатай зүжэгүүдээрэ эдир зүжэ харагшадые баярлуулха хүсэлтэй байна.

Ямар зүжэгээр шэнэ сезоноо нээхэбди гэхэдэ, францс арадай "Принцесса Троиц" гэжэ онтохо би үнэрлэгэ сезонодо найруулжа, пьесэ болгоод, орооо зүжэг болгожэ таонһон байна. Эндэ удхын, хооронд яахамниб Театр

дуртайшуул өөһэдөө өрөжэ, "ямар эдэр" болоод гэжэ сэлгэнэ бэлтгэ. Энэл зүжэгээр сезоноо нээхэбди.

- Саашанхи түсэбүүдтай ямар бэ, Содном Дариевич?

- Манай республикын мэдээжэ драматург, прозаик Михаил Батонин "Долоон үндэгтэй дохолоон шаазгай" гэжэ зүжэг бэлтгэ, асаржа тушаагаа. Энэ зүжэгтэ би ороо найруулан табиһа.

Зүжэгтэмнай урлан шэмсэлхээр Монгол орондоо бэлтгэй уран зурааша Дашаэвгын баатар өрөхэ. Энэ нүхэрнай залушыг наа, бориц онсо маягтай, хараа бодолтой уран зурааша байха. Хүжэмынь Новосибирск консерватори недондо жэл дүүргэһэн залуу композитор Дариса Санжиева найруулан бэлтгэ юм.

Үшөө саашанхы гэхэдэ, би ороо япон арадай онтохонуудыг найруулжа, зүжэг болгоод. Тэрэнээ найруулан табиха хүсэл байна гэшэб.

Декабрь, нарын тэн багаар, ондоо театрыа найруулгыг урижа, Шэнэ жэлэй үдэшэ үнэрлэхэбди. Мүн тэрэ найруулагшын ород арадай үмэртэ үндэһэн хоёр зүжэг бэлдэдэ найруулан табиха байна.

- Содном Дариевич, хэнэйшье мэдэхээр, театрта гансал артистнар хүдэлнэ бэлтгэ, зүжэг бэлдэлгэдэ ондоошыг ажалднэ хэрэгтэй болоно хам. Жэшээнь, хубсаха эсхэдэг, абла буулгадаг хүн, гримёр, парикмахер гэхэ мэтэ. Эдэ ажалшадые хаанаһаа абана гэшэбтэ? Үшөө тинхэдэ танай

ШЭНЭ СЕЗОНОО НЭЭХЫНЬ УРД ТЭЭХЭНЭ

театрта хэд драматургтэй үхибүүдтэ пьесэ бэлтгэ гэшэб?

- Манай республикада дурдагдаһа театрай ажалын бэлдэдэг тухай нургуу байхагүй. Тиймэ ажалын бэлдэдэг тухай техник Москвада бии. Тээд мүнөөн хүшэр хүндэ сагта хэн оложо, тэдэниг нургаа Тиймэ мэргэжэлтэй ажалын өөһэдөө арга хургаа оло эндэ, театртаа, бэлдэнэбди.

Манай театрт драматургнууд сооһоо хэнэ нягта холбоотойб гэхэдэ Михаил Батонин болоно. Зүжэгтэй сезон бүхэндэ шэнэ зүжэг асаржа гүшэ заншалтай. Энэ наа зүжэгтэй Россия Улс зохиомлодой холбоотой тэртэй ажалшадтай.

Энэ сезонодо театртаа үдэ бүри томо зондо зүжэг таби үдэхэ ханаан байна. Тэрэнэ бүтэхэ юм гү, бүтэдэ - үнөө баһа мүнөөн мүнэнь, мүнэнь. Хэды нимэ хүндэ сагта байһаныг манай хүүхэдэ театр хүмүүрөө газар индэ шаһаар тулаһай байна гэжэ.

- Хайн даа, Содном Дариевич, өөрынгөө театрт түсэб тухай манай "Буряад үнэн" газетын уншагшад хубаадаһанандтай баярлаа. Саашанхи найруула ажалдтай амжалта хүсөө театртнай тайзан дээрэ гүнзгий удхатай, олоо ху хайнаар "эдэшлэй" зүжэг олоор хубарин гаража гэжэ үрээл.

ЭРХИМ БАГША

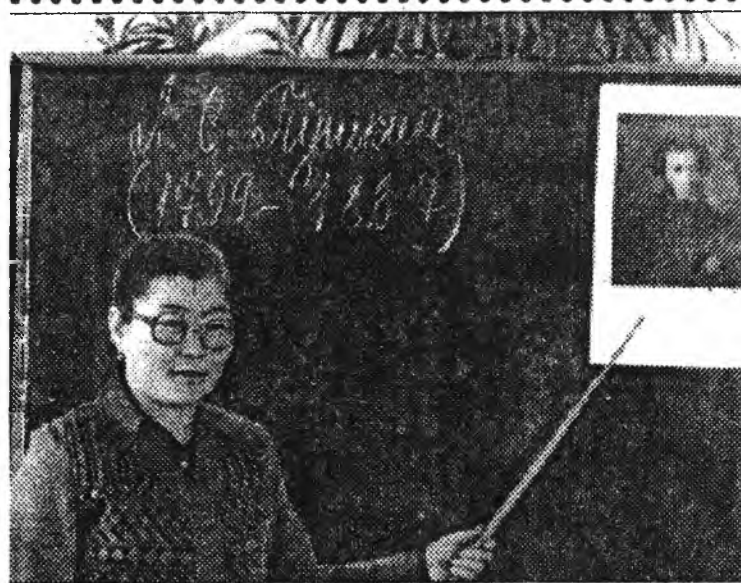
Загарайн дунда нургуулин ород хэлэ, литературын багш Г. П. Ивановада нуралсалай жэл ажалын нэмтэртэ нуралсалай 33-дэхэ жэл болоо ороо гээшэ. Галина Павловна аймагай нургуулинууд багшанарай дунда эгээл баяд дүрлэлтэй, хүн зоной дунда хүндэтэй хүн гэжэ тоологдоно. Тэрэ нуралсалайнгаашы тэдэнэй түрэлхидэйшье дунд номгон даруу зантай, зааа ябаһан предметтэй хайн мэдээ нуралсалай ойлгоһонтойгоо заадаг гэжэ суутай.

Тэрэнэй хэнээлнүүд тоноирхолтойгоор үнэрлэдэг. Юм гэхэдэ, Галина Павловна хэнээлнүүд дээрэ нуралсалай эрдэм мэдэсые гүнзгээр гээжэ оролддог юм. Учебник гадуур олон ондоо, тоноирхолтой материалын хэрэгтэ нуралсалай тоноирхол үсэб ород хэлэ, литератураар эрдэм мэдэс үгэдэг баһа бии.

Нуралсалай дооһон сэдхэлэй байдалыг тоноирхолтой ойлгодог. Тиймэһээ хэнээр үгээс ойлгоһондоо ядаагүй хайн байһан абари зан, хүн нашин сөөр сэдхэл гэхэ үгэдэ панартай мэдэсые үгэдэнь үрхэндэ бадалаа бэлтгэ шадабари хүн ороо үгэдэггүй ботой. Тиймэһээ П. Иванова багша болоо табиг ууртай, мэргэжэлтэ түрөөр шэнэһэн эхэнэр Галина Павловна арад нуралсалай отличниг гэхэн зэргэдэ хүртэхэ ёһоор хүртэнхэй гэжэ ханаадаа.

Галина Павловнагай ажал хэрэгтэй амжалта, үнэхыг хүсэхэ дуран хүртэ. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** багша Г. Иванова элжээтэ хэсхэ үнэрлэгэ байна.

В. БАТОНИН
Авторай фото

НОХОЙ ТУНАЛБА

Далайн нурууһаа хоёр мянга гаран метр үндэртэ гурбан турист ябажа ябатараа халтиржа, доошоо унаа. Талаантай зон байжа, гэмэлтээгүй байһан хоёр эршүүдын 53-тай Жаклин Гревес оложо ядаа. Удангүй халхин болоод, бордоһоод.

48 час болоһон хойно энэ эхэнэр олоо. Халуунайнь 27 градус болоһондоо хүрэн байһаныг, тэрэнэй бие байн үлөө. Салан соо нүхэ малтаад, шуурга бордоһондоо хороһон байба бшуу.

эмирэгтэй, нидхэрэгтэй. Эхэнэр хүн баруун гарайнгаа хургануудыг бажуула, эр хүн зүүн гарайнгаа хургануудыг эмирхэ ботой.

а) 1 секунда соо хамараараа агаар борогты, 1-2 секунда соо амияа нуралдагты. Тийгээхэ 1-2 секунда соо агаараа хамараараа табиһыг.

И. ПАНАРИН.
("Аргументы и факты" номинхоо абтаба).

**СОЁЛОЙ
НОНИН**

**ТҮРЭНЭН НЮТАГАА
ОШОЖО...**

Буряад Республикын арадай артист, поэт Чингис Цыренович Гүрүев байгша оной сентябрийн 20-доошөөр 50 наһанайнгаа, зохёохы ажалайнгаа 30 насай оид тэмдэглэхэнь.

Чингис Цыренович 1945 оной намар Хэжэнгын хотот Хөөрхэ хотагта түрэлэн намтартай. 1964 онд Хэжэнгынээ дунда хургуули дүүргээд, тэрэл хэсэг Ленинградтай театрай, хүжжэмэй болон киногой дээд хургуулин студент боложо ороо бэлэй. Бүри хургуулида хураага байхадаа, Чингис шүлэг бэшэжэ шадга, хүбээлэн ухаатай, драматическа кружогто багшжэ наадамсадаг нэн.

1964 онноо 1969 он болотор Леонид Фёдорович Карьявай кафедрада актёрско факультет сугтаа рабан нүхэдтөө Чингис дүүргэжэ гараа. 1969 онноо 1970 он болотор Чингис Цыреночив Хоца Намсараевай эмжэтэ турд театртаа үнэн сэхээр ажаллана.

Бүтээгдээгүй бүтээгдэхүүн үнийн хэмжээг ажлаар байдгаар, Майдарин Хандаев - Буриадын драмтеатрын дарга, Владимир Даратев - ахуйн нэвтрүүлэгч, Людмила Дугарова, Михаил Елбонов, Базар-Ханда Раданова, Дарима Тогонкуева ба бусад болон, дээр дурьдсан тэдгээр бүтээгдэхүүн нэрээ солиотойнууд болонхой, түрээ тэдгээр аймагтаттайгаар ажалмаж байдаг.

Ч. Гүрэн түрэл төсвиргээ хөршэд жалайз туршидаа
хүхдэг, олон гоето ромнуудыг шууд чамар бэрх зээ
дэхдэг байсан байна. Жамбыев, Б. Шагжинсай
“дэлхий” гэгддэг эхлэлт Норминг рэмь айхавтар
настагбаар гүнзгүүрхэн байсан юм. Энэ ромнигоо
руу Чингис дээдэ буруушмал дурлахдээ, “эрхлм”
налт абас. Энэ ромльн салангилхууль хууль ажаадань
хүхдэг, олон гоето хууль ажаадань

Энэ үеэр "Хөдөлмөрийн баатар" гэгдсэн "Хөдөлмөрийн баатар" гэжэ
дэгтэ Даай баянай. Ю. Гондаревон "Берег" гэжэ
дэгтэ Дидманон, Н. Дамдинов "Арадай баатар
он хаанда" Бухын-Эбэрэй, В. Шекспирэй "Зунай
шин зүүдэндэ" Обероной ба бусад рольнууды
он байнаар гүйсэдхэныель театрга дуратайшуул
иана ёшотой.

4. Гурев Буряадай номой хэблэгдэ шүлэгүүдэйнгээ ном гаргуулан байха. Тэдэнэ "Харгы", "Үндэр нэнди" гэжэ нэрэтэй. Мүнөө үедэ 50 наһанайн нэнди зориулагдажа, Хэжэнгын типографида "Хэбэд номхон Хэжэнгэмни" гэжэ шэнэ номын хэблэгдэжэ барахая байна. Тэрэ ном соонь пээдэй шэнэ дуунуудыг шүлэгүүд оронхой.

байгша оной сентагрийн 14-дэ Чингис Цыренович
үрлэн нутаг Хэжэнгээс ошож, нутагайнгаа зонтой
уулзаа хэхэнь. Тэрэ уулзалгынь республикынай
өлөвдөн, радио болон газетэнүүд үргэнээр харуулха

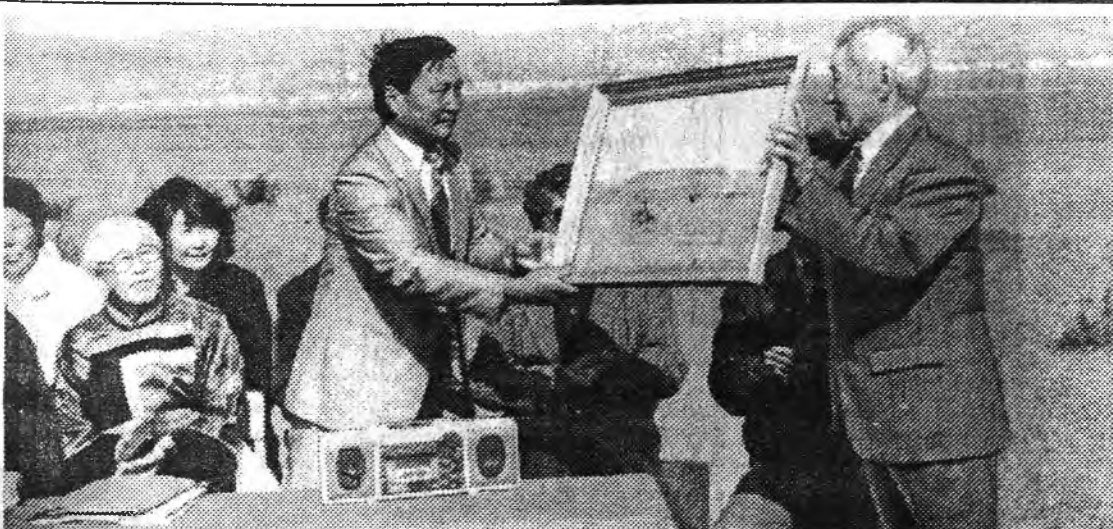
Буряад Республикын арадай артист, поэт Чингис уруевай зохёохы үдэшэдэ шүлэг, дуунда ураншувулы сентябрийн 20-ной 16 сагта Буряад драмтеатрта бүлгэйтнай уринабди.

Буряадай гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ хамагшиса театр, Буряад Республикын Уран зохиолшодой холбоон энэ найндэртэ республикын үхы аймагуудай түлөөлэгшэдэе урихан байна. Энэ аргаар энэ найндэртэ эрхэм байнаар үнсэрхынэ.

Энэ хайндэрэй эрхэм найнаар үнгэрхын
аа аймагуудай захиргаанууды арга боломжоороо
улын гэжэ урыалаад, нймэ адресаар туһаламжа
гэжэ болоно гэжэ хануудай:

ФИНАЛ ОКТЯБРЬСКОГО СБЕРБАНКА № 8117/
ИГ НА СЧЕТ № ОД-597 ГУРУЕВУ ЧИНГИСУ
ЦЫРЕНОВИЧУ. Б-А БУЛАГВ.

Б-Д. БУДЛЕВ,
манай корр.

Фоторепортаж

ХҮҮГЭДЭЙ ТҮБЭЙ ГАЗАР АРАМНАЙЛАГДАБА

байна. Гэртэхимний ноого асаржа тушаагаа. Түрүүн хөөбэри бөлөгтөө бабаадаах, модон тоолоор (түхээрэн модон) даража хэргайлгаах, халуурхын тухай дүрбэн аргамжаар татаха, морпор татуулахыг бичгэй дээ. Анхандаа хэдхэнхэн эрхүүүжэ байнга бодей, гэжэ "Ундэһин сөөх ёһо жиннамнуух" гэһэн хэһэнхэ заадаг. Аюудмиза Аюуагыганаа Бэйжэньтэ татаахыг бодей.

[illegible]

Һабаадаа эхнэр, хүүхдүүд, хүүхдүүд ягхала бэрхээр хүдэрлэнэ. "Энэ харагтай. Санжигчибыков Бунята (6-дахи класс), Ахамажанов Дима (8-дахи класс) ехэ һайнаар һабаадаана, гэдэнһээ дутахагүй гэжэ 9-дэхиин Баир Батаров, Сэсэг Будаева, Вика Богшолова, Оля Омолгуева, Бахма-Ханда Очирова болон бусад баһал ороодонго", - гэжэ һургуулийн директор Галина Дашиевна хэлээд, энэ шэнэ түб һургуулидамнай ехэ аша туһатай байха гэжэ тэмдэглээ.

Иүүдэнь Ивалгын хүүгэдэй түбэй эхин хуури табилгын баяр ёһолооль "Хараас гай" журналай ахмад редактор, уран зохёолшо Ц.А. Жимбиев нээжэ, Ивалгын хургуули, совхоз-техникум, захиргаан, районо болон бусад эмхинүүд хүүгэдэй түбэй байгуулгада туһалжа эхилээ гэжэ тэмдэглээ.

"Эрээдүйдээ гар урлах (тэрэ тоодо нэвч дараха гурим - таанад өөхдөө харабат) хуушоохбди. үхибүүдээ хургахабди, хүүгэдэй нааданхайм музай байгуулахабди. Нёдоодо Бүгдэй Монголой хүүгэдэй байндэр үнгэриббди. Маанадыг Хальмагай Президент Кирсан Илюмжинов дэмжээ", - гэжэ онсолод, эндэ ерлэн айлашадтай танилсуулаба.

Иваглын захиргаанай гүрэнэй зоринин тавагыг даагша В. Б. Чимитов, республикын соёлой министрэй орлогшо А. С. Пискунов, Монголой вице-колесху Путиргдан, профессор А. С. Дугаров бөхөн бусад амаршамын үгнүүдэ хэлэжэ, хуурадай тэбшэ дэмжэлэ тухай гэгдэлээр.

Этнографическа болон байгалийн хувьцуудын тусгай хургууд гэжээ. Сойлол минн; гүн оролгоно найдуулаа. Баярай үрэх мэлхөн вице-кэсүү. Пүшгидэн байгалай хажууда болонж ябхан мориде харуулан тург гундхаганаар болон болон дамжуулан байна.

"Нашин газар дээр байгуулагдах бичиг хүүгдэй түб энг данда дээр 2500 жэлэй саана бичиг хэсэ гэртэй

цүүдэнд байгаа. Тиймээс энэ газарта нэвч гэрнүүд нэргэж, хүүгэдэй түб бий болохоо байсан ушар гүнзгий урха павартай гэж хэлэ бийнэй эрдэмт доктор А. С. Амаров тэмдэглэв.

Тугаарханан үхбиүүдтэ
заабариншалжа байһан үндэр
наһатай. Ярууний Гүндэ нутагай
Дашиндондок Цыренов эндэ
сугларагшадые
амаршааа, налгин хэрэг
эрхилжэ байһаниинь бурхантай
ёһоор бүтэхэ гэжэ найдуулан
хэбээ.

Нютагай зайхан Борис Доржиевич Цыдыповүг хэлэхэ зуураа: "Энэ 20 гектар газар дээрэ нэмжыхэ хүүгэдэй түб бэлүүлгэдэ обтэй зөтэйгээр ажаллая", - гэжэ уряалба.

“Дэмбэрэлтэй хэрэгтэй эхин табигдаа, 4 машина хиршиисэ бууллагадаа”, - гэж Цыденжаб Арсаланович Жимбиев онслохо. Баяр ёһолохой үлэгүүдэй хэлэгдэһэнэй һүүдэ, Доодо-Ивагын үхибүүд, багшанар концерт наада харуулаа, гоёор дууаадаа.

Ухиралтай хүмүүс үүсдэг эхэ
ана ту батай байха энэ хүүтэдэй
түдэй эхин хуури, хэрэгтэй
байранууд түргөөр баригдахай,
тигэржэ бүхы хүүгэды
холбохо, үндхэн гар урлаада
хургаха б хушуу мал үдхэлсэхэ,
содо хүгжөөлсэхэ үхибүүдэй
бодото түб бодохой гэжэ
бидэшье сэдхэхэ хэмдн. байн
байханиие түргөөбди.

Хэн чадар, хэзээ нэгтэ гансаань Нвалгын хүүгэдэй бэйр, мүн республикын, удаань бугэдэ монголнуудай хүүгэдэй булзаха уласхоорондын тб боложо магадгүй. Юуб гэхэдэ, энэ түб бийгэмдэ эдэрхи үгсхэл сардаһан зон аб эгнэлхэй бина билүү.

Б. ДОРЖИЕВА.
ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1.
Монголой вице-консул
Пүцэгдан бэлэг барюулиа; 2.
Баяр ёһолол дээрэ; 3. нэмы
даралгын үедэ.

М. ШИТАКОВОЙ
фотопууд.

ХАМААГУЙ
ААБ ДАА

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 2. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 3. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 4. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 5. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 6. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 7. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 8. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 9. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.
 10. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

